

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Felvétel: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Postán: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés iránt lehetőleg gyorsan szíveskedjenek intézkedni, hogy a lap szétküldése fönnakadást ne szenvedjen.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 28.

(Mire számíthatnak a Jakabokányiságok?) Az általános és titkos választói jog csak álcájok. Szövetségesei a népek elnyomásának, a szabadság eltiprásának — a nemzeti jogokért küzdő hazafiak letörésére. A nemzeti küzdelem azonban előbb utóbb győzelemre viszi lobogóját. Ezért imádkozzanak, legalább titokban, mert a jog bajnokai még őket sem fogják elnyomni, leigázni. De mire számíthatnak, ha szövetségeseik, kártörők, a bécsi kamarilla, Kristóffyék, Tisza és Khuen találának felül kerekedni? Ezek megfizették szolgálataikat, többet azonban nem fognak kérni a Jakabokányisághól. — Terhőkre lesz, igyekeznek a lerázásukra. — Bajos a cinkostól menekülni, nyulnak akkor erősebb fegyverekhez. Lesz lefotografálás, börtön és tolonkocsi. Megfogják kapni az általános titkos választói jog helyett végezetül a botbüntetést. — Ezt a fenytés módot utáljuk, megvetjük, de ha az általuk támogatott önkényuralom megvalósítja (pedig megjósoljuk, hogy így lesz) őket nem fogjuk sajnálni. Azt érték csak el, a mire törekedtek.

(Diótörés.) Mit csinál a gyerek, ha étellel nem tudja a diót eltörni, a diótörője pedig gyöngye erre a műveltre? A tenyerébe

fog két diót, egyiket a másikkal, tehát mindkettőt összeroppantja. Vigyazzanak a nemzetiségek, nehogy velők s velünk próbálják meg ezt a szokásos bécsi praktikát!

(Pech.) Peches emberek a nemzetköziek. Lassan-lassan elvesztik az utcát. Hijába, a ki az udvar szolgálatába szegődött, annak le kell mondania az utcáról!

(Szükséges könyv.) Az új többség ga vallérjainak igen szép munkát ajánlanánk. Tessék közös erővel ily című munkát írni: „Művelt társalkodó az udvar részére. A spanyol etikett hézagainak kiegészítésül.” A könnyen megérthető nyelven és amugy magyarul folyó művecske nagyon megkönynyitené azok helyzetét, kik jövőre kihallgatásra hívatnak Bécsbe.

Szervezkedjünk!

(Október 3-ika és Debrecen.)

— szeptember 28.

(gr.) A magukat igen jogtalanul szociálistáknak nevező budapesti nemzetköziek tervszerűen törtetnek a nemzet jogaiért küzdő ellenzéki pártok ellen. Tegnapi is zavarogtak a függetlenségipártkör előtt, a miből — a rendőrség tetlen szemlélete mellett — véres-verekezés történt. Halálos sebet kapott a dulakedésben 1 joghallgató, súlyos sérülést szenvedett 4 egyetemi polgár. A zavargó munkások közül ellenben 18-an sebesültek meg súlyosan. Többnyire iparos tanoncok, a kiket a gyáva banda nagy számmal rendelt ki a saját bőrének mentésére. Megsebesült

egy mentőorvos, ezenkívül a járőkelők közül egy tanítónő, kereskedők és hivatalnokok is. A rövidebbet huzták tehát ezuttal is a merénylő hazátlanok. A nemzetközi férfiak aztán kirakatokat törtek és fosztottak, raboltak ki, bekés vendéglői és kávéházi vendégeket bántalmaztak, míg végre — miután a náluk megrendelt gázságokat ugysis elvégezték — a rendőrség szétverte a diszes kompániát.

Amit a fentebbiekben előadtunk, annak még találunk valami politikai nevet. Az csak a nemzetközi tüntetéseknek a megszokott programja. Nem szociálisták ugyan — mert ezt a nevet gyanus magatartásuk következtében megtagadják tőlük a becsületes hazai munkások úgy, mint a külföldi szociálista-pártok — hanem egyszerűen anarchisták. Am e részben sem fanatikusok, rajongók, hanem valami különös fajtája az anarchizmusnak: vagyis kormány-anarchisták. Eddig az urakodók ellen küldtek ki, vagy béreltek fel gyilkosokat, mért ne lephetnének fel ilyen gaz anarchisták a nemzet ellen?

Hát — a kinek tetszik — vegye enyhítő körülménynek, hogy ő nem szociálista, hanem nemzetellenes felbérelt kormány-anarchista.

Csak hogy tegnap valami egyéb is történt. Az összesereglett nemzetköziek egyenesen az egyetemi ifjuság véreire szomjaztak. Ugy látszik, hogy bécsi bérlők és ezek eszköze, Kristóffy ur éppen a nemzet jövőjének letéteményeseit, a magyar tanulóifjuságot akarták véres leckében részesíteni, a miért magyar hazafiak merészelnék lenni.

Mi Atyánk!

Egyszer régen beteg lettem,
Anyám virrasztott felettem.
Félve őrzött, gondallal ápol,
Minden szava egy fohász volt . . .
És halkán az éj csendjében,
Hányszor mondta imaképen:
— Mi Atyánk!

Egyszer őt is láz gyötörte,
En is örkdtem fölötte . . .
Minden órán, minden percen
Kis kezeim összetettem
És halkán az éj csendjében
Hányszor mondtam imaképen:
— Mi Atyánk!

Ma már olyan sokat érzek,
Tudok, hallok, látok, érzek —
Zug az élet — küzdve-küzdök, —
Felhámadok, elmerülök, —
És e forgó, vad viharban,
Hányszor mondtam titkon, halkán . . .
— Mi Atyánk!

Szanyogh Barna.

Egy éjjel.

Egyedül ültem szobámban. Képzetelem felkeresestem szárnyán, a legrejtettebb helyet, minden zeget-zugot; de sehol sem talált pihenő helyet. Fantáziám oly zavartan működött, oly óriási harcot vívott egyik gondolatom a másikkal, mint mikor Herodes viaskodott az alvilágot őrző Kerberossal. De végre győzött bennem az ember; óh de milyen ember!

Nem találtam nyugtom sehol, folytonosan kaland után vágyódtam, valami meglepőt óhajtottam. De hiszen már az utcán sem jár senki, csendes minden, hát ugyan hova menjek?

Igy töprengtem hosszú ideig, majd kimentem a friss levegőre, hogy tisztuljon egy kicsit gondolat menetem. Később elindultam sétálni . . .

Tekintetem a földre szegeztem, mintha bizony az segítségemre lehetne. Amint így nagy gondolatokba merülve méregettem az utcs hosszát, egyszerre csak egy nagyon ismerős egyéniség került eléem. Ő is megismert engem, vagy legalább is gyanított némi ismeretiséget, mért magált és én vele szem-

ben anélkül, hogy valamelyikünk elmosolyította volna magát.

Végre én akartam őt, mint mindig udvarias ember megszólítani, de ő udvariasan megkímélve a fáradságtól fennhangon kezdte tulvilági beszédét.

Megvagy, gazember, — kiálltott torka szakadtából, és oly erővel, hogy a füleim majdnem örökre hasznavehetetlenné vált.

Meg vagy, — rikácsolt győzelemittasan és hogy szavának nagyobb nyomatékot kölcsönözzön, nyakon ragadott amugy derekasan, minden előzetes bemutatkozás nélkül és vonzott maga után. En aki mindig bátor voltam, tökéletesen sóbálványnyá váltam, nem annyira az ijedségtől, hanem sokkal inkább a meglepetéstől, hogy az uton egy lelket sem láttam, ki nyakamat szorongatott helyzetéből kiszabadíthatta volna.

Mit volt mit tennem, belenyugodtam a változhatatlanba. Rémületemet, vagy jobban mondva esodálkozásomat még jobban fokozta az a körülmény, hogy derék és igen udvarias kíséretársam gyengéd kimélettel egyenesen a főkapitányság felé vonzott.

Ez lehűtötte bennem még azt a kis vért, is mely a nagy ijedelem után ereimben folydogált. Sehogysem tudtam megérteni

Egyetemi ifjak — mivel október 3-ára tervezik nagy tüntetéseket — a téren nem jelentek meg, annál fogva az egyik „előcsahos“ elment a legközelebbi kávéházba, betelefonozott az egyetemi ifjak étkező helyére s azt hazudta nekik, hogy hazafias tüntetés folyik a Kossuth-kör előtt, jöjjenek oda, sőt viseljenek nemzetiszínű kokárdákat, hogy a nemzetközietől megkülönböztethetők legyenek. A derék fiúk nem is tétováztak, hanem a színhelyre siettek. Ott a szocialisták őket két irányból megrohanták és agyon is verték volna, még pedig a rendőrség szemeláttára; agyon is verik valamennyit, ha az Eg nem könyörül meg rajtuk egy hatalmas záporral, mely a gyilkos bandát csakhamar elszélesztette. Egy derék, lelkes magyar ifju haldoklik a kórházban, az elkövetett gazság vértanujaként.

Hát ez már nem szocialista, még csak nem is anarchista-tüntetés, ez egyszerűen zsványság. Ez haramiák gyáva merénylete volt. — Kelepcébe csalni és tulnyomó erővel leverni ártatlan embereket: ez az eljárás egyéb elnevezést nem érdemel. A budapesti piszok-nép — szövetkezve a Justh Gyula által oly találóan „szemétnép“-nek nevezett ügyvivőkkel — ezzel azt érte el, hogy a bennök igazi szocialistákat látott magyar nép megundorodik tőlük, aztán becsületesebb zászló alá sorakoznak. A polgárság, tanuló-ifjuság és hazafias magyar munkásság pedig megtanulja, hogy a hazátlanok baromi ereje nem annyira az ő erős szervezetségökben, hanem a hazafias elemek szervezetségében rejlett, tehát szervezkedünk, akkor pedig megmutatjuk, hogy mi vagyunk itt az *elő*, a hatalom és a becsületesség. Leverjük a banditákat, kik közé sorozzuk — a mennyiben a nemzetköziek az ő ösztökélésükre, pénzükön és így tudomásukkal tettek szert öklelő szarvaikra a bécsi titkos hatalmak, a budapesti ügyvivők és budapesti rendőrség velők egy követ fuvó elemei is.

Hát csak garázdálkodjanak tovább, mindegy, hogy okokkal, vagy botokkal,

hogyan miert kell nekem a rendőrlaktanyába menni, hiszen se nem gyilkoltam, se nem loptam el a más jószágát, csak egyszer, — az igaz hogy már feledésbe ment, — egy igen derék nyugalmazott táblabíró sokkal derekabb feleségét véletlenül homlokon csókoltam. Az igaz, hogy megígérte a férje rólam való gondoskodását, de azt egyáltalában nem is gondoltam, hogy egy hitvány, de kellemes csókért még valaha a főkapitányságra kerüljek. E veszedelmes baleset megtörténte óta nem a legszívélyesebben gondolok a rendőrökre, kerülöm még tájékat is: és most egyenesen oda tartunk.

El lehet képzelni az én helyzetemet. Lábam inogtak, a vér arcomba tolt és hajam bizonyosan az égfelé mereszkedett volna, ha derék kísérem fővegemet jól a fejembe nem fűti. Szívemben hét nagy kalapács működött egyszerre, szemeim villogását, ha látta volna valaki, soha nem közeledett volna segítségemre.

Jöjjön, aminek jönni kell gondoltam, csak majd megszabadulok talán. A legnagyobb bajt az okozta, hogy nem voltam teljesen tisztában a dologgal.

Da azért mentünk nyugodtan, ha ugyan egyáltalában nyugodtságnak lehet nevezni helyzetemet. Egyszer csak megállunk egy kapu alatt, az ur esenget . . . én hallgatok

de okvetlen leverjük őket, mi többen, mi jobbak, mi hazafias magyarok!

Október 3-án az egyetemi ifjuság fáklyászenében ünnepli a nemzet vezéreit. Miután a budapesti egyetemi ifjak az ország minden részéből küldettek fel az „ország szívébe“ (beh rendetlenül dobogó szív már ez!) még pedig urnak és pórnak, gazdagnak és szegénynek fiai egyaránt, azért a hazafias képviselők a mi szemünk fényének, a tanuló ifjuságnak e napon való biztonságáról gondoskodnak. Az ország minden részéből mennek e napon magyarok Budapestre, véreik, fiaik megvédésére. Hajdúvármegyéből eddig Hajdúhadház, Hajdunánás, Hajdúbozsórmény és Püspökladány nemes hajdúi, Bocskay utódai jelentették be fölseregléseiket. Ezer jó magyar ember elegendő ama piszok bérenchad fékentartására.

Nagyon rövid mondanivalónk van még az előadottak után. Egyszerű kérdés Debrecen lelkes polgárságához, különösen fényes, nagy minta függetlenségi pártjához, tanuló ifjuságához. *Mivel szándékoznak hozzájárulni a magyar nemzeti ifjuságának megvédéséhez?*

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 28.

A helyzet teljesen bizonytalan, az egyesült ellenzék köreiben nem is vesztegetik az időt meddő találgatásokra. Várják az eseményeket és szárazon tartják a puskaporukat. A legújabb hírek itt következők.

(Erősebb lesz az ellenállás)

A koalíció úgy értesült, hogy a király még a mai audienciákon sem dönt s a vezérbizottság hétfői anyagát ehhez mérten készítik elő. A koalíció vezérkara ugyanis azzal a tervvel foglalkozik, hogy **hathatósabban viszik majd a nemzeti ellenállást** s ha Fejérváry báró után egy új kormány jönne, ennek a lehetetlenné tételére, teljesen megállítják az állami gépezetet. Errre vonatkozó határozati javaslatot is ké-

. . . és minden hallgat körülöttem. Jön a szobalány, kinyitja a kaput és az én derék barátom, kivel már eddig is oly kellemesen szórakoztam, nyakamat erősen tartva kalauzolt szobája felé. A lányka bizonyára azt hitte, hogy be vagyok rugva, mert az erős nyomás alatt nem tudtam egyenesen állani. Pedig . . . óh mindenek felül vizsgálója — ha tudta volna helyzetemet, bizonyára megszabadít. —

Én csak hallgattam, mint mindig, míg végre elértünk az ur szobájába. Ott leültem, anélkül, hogy egy szót szólítottam volna. Ezután az ur elő vett egy levelet és egy zseb-kendőt.

Én természetesen még mindig hallgattam.

Szent László harcossai bizonyára nem kívánták oly nagyon, a forrást és a zsidók nem várják úgy a messiást, mint én a vég-eredményt.

Nagyon örvendek, kezdé az ur, — hogy önnel végre megismerkedhettem. Előveszi a levelet és olvas:

— Kedves Olga, ma, vagy holnap okvetlen elmegyek, ha férjed távol van . . . Nálad nélkül nem élnék. Puszi.

Csodálkozásom tetőpontra hágott. Hát ki az „Olga“, és ki az a „Puszi“, hát mi-

szítenek, amelyet a keddi együttes párttervezlet elé fognak terjeszteni. Egyébként erre a keddi vegyes konferenciára külön senki sem szólítottak fel, nem is intéztek egyenes felhívást: s így nem is számítanak arra, hogy az új disszidenseket kivéve más pártbeli képviselők is eljőjenek oda.

(A tegnapi események.)

Több függetlenségi képviselő ma mozgalmat indított, hogy az egyetemi hallgatóknak hétfő estére tervezett fáklyásünnepeket megakadályozzák, mert a tegnapi esti és ma délelőtti tüntetések után nagyobb mérvű vérengzésektől tartanak. Bár a vidéki polgárság részvétele inkább a hazátlanokra nézve teszi aggályossá a beavatkozást.

(A szabadelvűpárt.)

A szabadelvűpárt konferenciájának összehívására eddig még nem történt intézkedés, de valószínűre veszik, hogy a jövő hét elejére okvetlen össze fog hívatni.

(A Burgban.)

Bécsi tudósítónk jelenti telefonon: A király ma reggel 8 órakor jött be Schönbrunnból. Károly Ferenc József és Frigyes hercegeket fogadta, majd háromnegyed 9 órakor báró Gautsch osztrák miniszterelnök jelent meg kihallgatáson, amely órákon át tartott. Báró Fejérváry kihallgatása csak délután 1 órakor volt. Bécsi politikai körökben úgy hiszik, hogy a magyar válság dolgában a király ma sem fog még dönteni.

Éjjeli távirataink jelentik:

(Fejérváry kihallgatása.)

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök ma déli egy órakor jelent meg a Felségénél. Néhány percel később Goluhowszky külügyminiszter követte őt. A kihallgatás d. u. félnégyig tartott. **Döntés nem történt.** A miniszterelnök holnap visszautazik Budapestre.

(Ujabb kihallgatások.)

A mint a felhivatalos „Magyar Nemzet“ értesül, a király ujabban ismét több magyar politikust hallgat ki. Késő éjjel jelentik nekünk, hogy

közöm nekem Olga nagyságához. Nem vagyok babonás és nem hiszem az ördög létezését, de ez esetben hajlandó voltunk annak tulajdonítani az esetet.

Da Uram, — szoltam türelmemet teljesen elveszítve. — Én nem tudok . . .

— Én tudok mindent, — szolt keményen, hát ki volt itt az éjjel? . . . ki hagyta itt a fehér selyem zseb-kendőjét? Mi? És most elő vett két pisztolyt, egyiket kezembe adva, így szolt:

— Vagy lelövi magát, vagy én fogom lelöni, mert élete enyém.

Ez már több a soknál. Miért legyek én másnak martaléka és miért formál jogot ez az ur életemhez, Beláttam, hogy ez esetben teljes higgadságra van szükség: tehát kezdem legelől.

— Helybeli teologus vagyok, — szoltam a lehető legnagyobb nyugodtsággal.

Ellenfelem kökül, sárgul, majd székébe hátra dőlt és e szöveget hallatta:

Hát nem ez?! . . .

Én pedig távoztam esendben, mint ki semmit sem tud és megátkoztam örökre az éjjeli kalandot.

Rácz István.

Csáky Albin gróf ma meghívást kapott a királyhoz kihallgatásra.

Fejérváry Géza báró az újságírók előtt rektifikálni igyekezett a király feltételeit. A fődarábont ugyanis kijelentette, hogy a feltételek három pontja természetesen magyarított, mert hiszen törvények értelmében lehet végrehajtani.

Egyetemi hallgatók tüntetése.

— szept. 28.

A tegnapi zavargás hatása alatt a tudomány egyetem központi épületében nagy izgalom között gyűltek össze az egyetemi hallgatók. Az aulában reggel mintegy 5-600 egyetemi hallgató gyűlt össze, hogy a szociálisták tegnapi támadásával szemben követendő megtorló eljárást megbeszéljék.

Közbe két szociálista hallgató jelent meg az aulában, akiket az egyetemi hallgatók megkérdeztek, hogy szolidaritást vállalnak-e a tegnapi szociálista támadásért. Ezek határozottan kijelentették, hogy elítélik a tegnapi eljárást. Az egyetemi hallgatók akkor a Kossuth nótát énekelve felvonultak az első emeletre.

(Kidobott hazátlanok.)

Itt találkoztak egy Vágó nevű egyetemi hallgatóval, aki szintén szociálistának vallotta magát. Ez bizony kijelentette, hogy helyesli a szociálisták tegnapi merénylét. Erre az amugy is izgatott hangulatban levő fiatalság megtámadta Vágót és tetteleg inzultálta. Két szociálista hallgató társuk segítségével sietett, parázs verekedés támadt, aminek az lett a vége, hogy a három szociálistát kidobták az egyetemről a Berta utcai kapun keresztül.

(A hazátlanok kiközösítése.)

Az ifjuság most felvonult a harmadik emeleten levő kupola teremben, ahol elhatározták, hogy este a Menza Akadémika helyiségében gyűlést tartanak. Ezen megállapítják azt a módozatot, hogyan kiközösítsék ki a kebelükből azokat az egyetemi hallgatókat, akik a tegnapi orvátmadást helyeslik.

(A müegyetem előtt.)

Az ifjuság, mintegy 600 főből álló tömege ezután a Kaplony-utcán, Magyar-utcaán keresztül a Kossuth-nótát énekelve a müegyetemre vonult, ahol csatlakozásra kéri fel a müegyetemi hallgatókat. Ezek csatlakozván a tömeghez, átmentek a régi országházba, ahol egyik tanterembe Beke Manó matematikai óráját tartotta.

(A makacs Beke.)

Felkérték a tanárt, engedje át öt percre a tantermet, hogy rövid gyűlést tartsanak. Beke megtagadta a kérelem teljesítését, mire átvonultak a szomszédos terembe, ahol Pauer tartott előadást. Pauer megengedte, hogy az ifjuság egy szónoka beszélhessen. Öhegyi egyetemi hallgató itt kijelentette, hogy az egyetemi ifjuság a szociálisták által nem engedni magát terrorizálni. Az ifjuság félelem nélkül folytatja a nemzeti jogokért megkezdett küzdelmét. Felszólítja az ifjakat, hogy este a Menza Akadémián minél nagyobb számban jelenjenek meg. Együttal közli az ifjúsággal, hogy a Rókusban fekszik a tegnapi zavargásnak két súlyosan sebesült egyetemi hallgató áldozata. Menjenek el testületileg a Rókus-kórházba és fejezzék ki nekik részvétüket.

(Kegyeletes látogatás.)

Erre mintegy ötszázan elvonultak a Rókus kórház elé a Sándor-utcán és gyöngytrák utcán keresztül, közben a Kossuth nótát énekelve. A Rókus gondnoka kijelentette, hogy az ápoltak közt nincs egyetemi hallgató, azok tegnap már haza mentek. Ellenben a 38. számú kórteremben fekszik Somo-

gyi Jenő gimnáziumi tanuló. Az ifjuság kérelmére a gondnok megengedte, hogy egy csoport megfigyogassa a beteget. Somogyi ágyában ülve fogadta az egyetemi hallgatókat, megköszönte az érdeklődést, és kérte, hogy járjanak el igazgatójánál, nehogy a tegnapi kinos esetből kifolyólag kellemetlenségei legyenek.

(A kis gimnázistáért.)

Az egyetemi hallgatók elhatározták, hogy monstre deputációt menesztenek, Somogyi igazgatójához és megkérlik, hogy a fiatal embernek bántódása ne legyen. Az egyetemi hallgatók ezután a Kossuth nótát énekelve elszórtak. A Népszava nyomdájában mintegy 5-600 főnyi munkás tömeg volt egybegyűlve. Akik azonban nem bánták az ifjakat, mert védelmükre nagy csapat lovas rendőr vonult ki Bornemissza Sándor felügyelő vezetése alatt.

A rendőrség különben több rendbeli mosakodó nyilatkozatot adott ki tegnapi viaskedéséről.

A debreceni színház jubileuma.

Ünnepségek okt. 7-én.

A színügyi bizottság ülése.

— szept. 28.

(Saját tudósítónktól) A jövő hónap hetedik napján tölti be a debreceni színház fennállásának 40. évfordulóját. Ez alkalomból, mint már több ízben megintuk, — nagyszabású ünnepségre készül úgy a város, mint a színház. Hetekkel ezelőtt indult meg a mozgalom ezen jubilaris ünnepség megtartására nézve s most, hogy az idő egyre közeledik az október 7. éhez, a színügyi bizottság is oda irányítja tevékenységét, hogy az ünnepség fényét emelje és kereteit kibővítse.

Ma délután tartotta meg Debrecen város színügyi bizottsága a színház jubileuma ügyében ülést, a melyen Oláh Károly tanácsnok elnökölt. Kivüle jelen voltak még az ülése Márk Endre, Zilahy Gyula és Mándoky Béla biz. tagok. A bizottság első sorban is a programot állította össze. E munkánál mindenesetre tekintetbe kellett venni a színház művészeti történetét, a mely, mint tudva levő, — nagyon gazdag olyan eseményekben, a melyekkel kevés hazai színház dicsekedhetik.

Az október hetedik esti kétségkívül igen érdekes lesz. Eltekintve attól, hogy a programot a legfényesebben állították össze, az estély fényét emelni fogja az a körülmény, hogy a magyar színművészetnek néhány ragyogó csillaga a kik pályájukat a debreceni világot jelentő deszkákon kezdték meg, — térnek meg újra erre a helyre, a hol legelső diadalukat aratták.

Október hetedikén disz előadás lesz a színházban. Egész estét betöltő darab nem kerül színre ezen napon, hanem a magyar drámairodalomnak legjelesebb termékeiből adnak elő egy-egy felvonást.

Első sorban ünnepi prólógot fog mondani J. Csáder Irén asszony, a színház drámai művésznője. Ezután Kerner Jenő és Herodek a „magyar dal” című melodramáját adja elő a zenekar.

Majd felgördül a függöny és a Bánk-Bán második felvonása kerül színre, még pedig igen érdekes előadásban. Biberach szerepét ugyanis Gárdonyi Antal fogja játszani. Az a művész ember, a ki 1865. október 7-én tehát a színház megnyitásakor játszotta. Megjegyezzük itt, hogy Gárdonyi apása a

jelenlegi szintársulat jeles művészenek Szakács Ardornak.

Bánk-Bán után a „Falurossza” első felvonását adják elő. Blaha Lujza vendégfelvonásával. Blaha Lujza Finom Rózsi szerepében aratta legszebb sikereit Debrecenben s így most esztendőnk után ismét viszontlátjuk a legnagyobb magyar énekművésznőt a diadalut kapujában.

A szindarab után a Hymnuszt éneklí a társulat s ezzel az előadás véget ér.

Megjegyezzük, hogy a program esetleg bővílni is fog. Azonban azt hisszük nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy 1865.-ben Reszler Ignác volt a színház igazgatója. Az akkori jeles szintársulat tagjai közül életben vannak még Horváth Vince, Dalnok Ferenc és neje, Torókné Szakáll Róza.

Igen érdekes még az is, hogy a színház megnyitó előadásán Bánk-Bán kisleány egy enni való kis lány játszotta. Ez a kis lány ma Szávay Gyula a kereskedelmi és iparkamara posta lelkü titkárának a felesége. Amde Gertrudis szerepét is híres művésznő játszotta és pedig Jókainé Laborfalvy Róza, a kinek fellépésekor vagyis a megnyitó előadásán Jókai Mór ünnepi prólógját adták elő.

Egyház és iskola.

Jogász vivőkör. A debreceni jogász ifjuság tudatára ébredt annak, hogy a szellemi munkásság mellett mily fontos a test edzése, a mozgás. E célból alakította meg egy pár évvel ezelőtt vivő egyesületét és Szigeti Benedeket a városunkban általánosan ismert kitűnő vivőmestert választván meg mesteréül. Tegnapi volt ez idei alakuló gyűlése, amelyen megválasztotta a 40-50 tagból álló egyület tisztviselőit a következőkben: Ericz Ernő 2 jh. elnök, Bartók Ferenc 2 jh. alelnök, Mády László 1 jh. főjegyző, Szalay Zoltán 1 jh. aljegyző, Oláh Barna 2 jh. ellenőr, Zöld József és Toldi László 2 jh. szertárnokok, Geobel Károly 3 jh., Oláh Béla 2 jh. Vidovich Ernő 1 jh. választmányi tagok. A választás elég zajos volt és titkos szavazással történt.

Gazdasági bizottsági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága Vecsey Imre főjegyző elnökleite alatt tegnapi délután az egyházi hivatal tanácstermében ülést tartott. Az ülésen folyó ügyek nyertek elintéztést.

Törvényhatósági élet.

A Máv. villanyvilágítása. Köz-tudomásu, hogy a városi villanytelep felállítását leginkább a Máv. igazgatósága sürgeti, amely a vasuti pályatestet el akarja látni villamos világitással. Körner Adolf a világitási bizottság elnöke a mai tanácsülésre mutatta be a Máv. szerződési ajánlatát, melyet a tanács a világitási bizottság elé utalt.

Jelentés az ásatásokról. Zoltai Lajos városi segédlevéltáros a város határában eszközölt ásatásoktól elkészített szép, alapos jelentését, melyhez két térkép és 216 rajz van mellékelve ma terjesztette be a tanácshoz, mely elismerését fejezte ki érte. A jelentést a tanács felterjeszti a muzeumok és könyvtárak országos felügyelőjéhez, mely a szerzői jog fenntartása mellett valószínűleg kinyomatja az értékes munkát.

Vizsgálat a szegényházban. A városi szegényügyi bizottság vizsgálatot tartott a városi szegényházban, ahol mindent a legnagyobb rendben talált és a látottak fölött elismerését fejezte ki. Csupán egy rovott multu ápoló tett panaszt a gondnok ellen, különböző visszaélésekkel vádolván őt. Bár előre látható, hogy a panasz alaptalan, a tanács mégis elrendelte a gondnok ellen a vizsgálatot, melynek vezetésével Körner Adolf tanácsnokot bízta meg.

NAPI HIREK.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Előfizetési felhívást nyitunk a „Szabadság” jövő október decemberi évnegyedére.

A „Szabadság”-ot tizennégy napon át — a hétfői számok kivételével — ingyen küldjük szét. Ezen számok elfogadása nem jár semmi kötelezettséggel.

Minden hónapban ingyenes **Jegyzék naptárt** bocsátunk minden előfizetőnk rendelkezésére.

Előfizetési feltételeink a régiak: **Évnyegyedre 3 k., vidékre 5 k.**

Ajánljuk lapunkat a n. é. közönség pártfogásába.

Debrecen, 1905. szeptember 28.

A „SZABADSÁG” kiadóhivatala
(Csapó-utca 9. szám.)

Az államvasutak reorganizációja.

— szeptember 27.

A múlt évtizedtől kezdve folytatott vasutállamosítások utján az államvasutak hálózata szerfelelt kibővült. Ezzel karöltve az igazgatás szervei is szaporodtak és arányaikban oly rohamosan megnövekedtek, hogy a szerfelelt bonyolult szervezet a gyors és gazdaságos kezelést nehézkessé teszi.

A múltban már több ízben történtek ennek elhárítását célzó intézkedések, de azok esupán részletes jelentőségük valának.

Végre Hieronymi volt miniszter, a kérdés gyökeres megoldásának tervezetével dr. Bacsinszky Vladimir főfelügyelőt, a jelenlegi debreceni üzletvezetőhelyettesét bizta meg, a ki óriási s az összes modern külföldi vasutigazgatásokra is kiterjedő tanulmányai révén genialisan kidolgozta a reorganizációval kapcsolatos intézkedések tervezetét.

Bár ennek rögtöni kivitelét a politikai helyzet hátráltatja, a fiatal főnök, megszo-kott erélyével az átmenetet előkészítő munkálatokon fáradozik s e célból huzamosabb időre, lehet hogy öt hétre, Budapestre utazott, hol a miniszteriumban, az intéző tényezőkkel egyetértőleg, fejezi be eredményében messze kiható munkáját.

Napról-napra.

— szeptember 28.

Mi lennék most szívesen?
Fakir, alvó tiz esztendő!
Az alatt lefolyna mind,
A mitől függ a jövőendő!

Mire aztán ébrednek,
Ugyan mit találok itt fel?
Kossuth, Lobkovitz, Bokányi
Vagy ki lesz itt a miniszter?

Színházi zenekarok.

— szept. 28.

A magyar zenészek országos egyesületének választmánya azzal a kérelemmel fordult több törvényhatósághoz, hogy a színházakban ne engedje meg a katonai zenekar közreműködését.

Az egyesület kifejti, hogy a magyar zene jövője érdekében ki kell küszöbölni a színházakból a katonazenekart, a mely a hivatalos polgári zenészeket megfosztja az érvényesülés lehetőségétől.

Arra is kéri a választmány a törvényhatóságokat, hogy ez irányban indítsanak nagyobb mozgalmat.

Evek hosszú sora óta folyik az az elkeseredett küzdelem a polgári zenészek és a katonazenekarok között.

Hogy mennyire jogos a polgári zenészek kérelme, azt bővebben fejtegetni nem

is volna szükséges, hiszen a katonazenekarok tulajdonképpen nem lehet és nem is szabad konkurenciát csinálni a polgári zenészeknek.

Az ő feladatuk csak az, hogy a legénység menetelését zenészkor mellett elviselhetőbbé tegyék, hogy a tisztikar és legénységnek táborozás esetén némi szórakozást nyújtsanak, nem pedig az, hogy a polgári zenészek elől elzárják az utat.

Igaz, hogy már sok helyen, vendéglőkben, sőt kávéházakban is ma már sok helyen játszik a katonai zenekar, most művészi színvonalu polgári zenekarunk nincs.

A külföldön még a legkisebb városokban is vannak polgári zenekarok, melyek egyúttal a színházat is szolgálják.

Ott is régi idők óta viseltetnek gyűlölettel a katonazenekarok ellen, de legalább már a színházakból egyszer s mindenkorra kiküszöbölték őket.

Tudvalévő, hogy a színházakban működő katonazenekarokat nem a katonai karmester vezényli, hanem a színház szerződött civil karmestere, a kinek ugyancsak sok bajt okoz ez az állapot.

A próbákat a szerint kell megállapítani és olyan időben, amint az összeegyeztethető a katonazenekarok idejével.

Elő áll aztán az az eset, hogy a 20—24 tagu zenekar helyett néha csak 15—18 zenész jelenik meg az előadásokra, ez ellen aztán nincs fellebbezés, a színház igazgatójának nincs szava hozzá, s hogy ez az előadás jóságának rovására történik, azt vehetjük mindnyájan észre. Nálunk is néha csak úgy zümmög a zenekar, nem érteni abból semmit sem.

Aztán hány körülmény játszik még közre, mikor a katonazenekar a színházban kellemetlenségekre szolgáltat okot s ilyen véletlen körülmény a múltban is sajnos többször előfordult.

Nem lehetne nekünk jó színházi zenekarunk jó polgári zenészekből összeállítva, nem pedig összeverődött cseh muzsikusokból, a kik magyar zenéért soha lelkesedni nem fognak s azt megérteni soha sem fogják?

L. J.

— **A városi muzeum felügyelősége** értesíti a t. közönséget, hogy ezentúl a muzeum Szombat délután 3—5 óráig lesz nyitva — A vasárnapi nyitvatartás marad 10—12 óráig.

— **Katonák kérelme.** A 7. Vilmos huszárezred átiratban kérte a várost, hogy a salétrom laktanyát ez idén is engedje át az altiszti iskola céljaira. Kéri továbbá, hogy a sürgős javításokat eszközölje a város, míg a meszelési és tatarozási munkálatokat elvégezteti az ezred. A tanács eleget tett a kérelemnek.

— **Kérelem az iskolák vezetőihez.** Több oldalról felkérteünk, hogy tennék az iskolák vezetői, igazgatói azt az indítványt az iskolaszékek tanácsához, hogy a jövő október hó 6-án az iskolákban sehol előadást ne tartssanak. Előadás helyett minden iskolában gyászünnepet rendezzenek s a tanító, tanár vagy igazgató magyarázza meg a tanulóknak e nap jelentőségét.

— **Egy város bajai.** Hajdu Szoboszlónak, már a verebek is csiripelik sok az adóssága, az alapok kivannak merítve, a városi közigazgatás sem a legrendesebb. Persze az ugynevezett intelligencia azt mondja, ennek oka a polgármester. Milyen jó is, ha egy bajt valakinek a nyakába lehet sózni, még inkább egy város zavaros ügyét-baját. Szó a mi szó, a polgármestert lemondásra kényszerítették, de ő lemondására nézve gondolkozási időt kért. Persze a mende monda most nő, mint a lavina, hogy isne, mikor magunk hibáit elakajuk tussolni s azt egy valaki másra rá akarjuk kenni. Az esettel foglalkozni fogunk.

— **Ezer pályázó.** Egy vidéki városban egy tisztességes állás megürült, a pályázóknak nagyrésze a minister protekcióját is igénybe vette. Mondja aztán valaki,

hogy nem igaz-é, míg magyar miniszter lesz, addig protekció is lesz. Az említett állásra ezren pályáztak, mert minden épkézláb ember pályázott

— **Baneth Bonyhádon.** A Zeysig-ügyben — úgy látszik — *szenzációs fordulat következik be.* Baneth Sándor, a Zeysig féle röpirat német fordítója és legelső cikkosainak egyike, báró Zeysig Sándor dohánykiviteli vállalatának alkalmazotja, aligha lépne nem kerül. Bonyhádon ugyanis, a Perczel Dezső hazájában, magának is szülővárosában időzik. Megeshetik, hogy a kegydíjas zsebkenő lovagnak is szerepe jutott a csunya botrányban. — Baneth bonyhádi tartózkodása akként pattant ki, Weber János országgyűlési képviselő ma táviratot intézett Lengyel Zoltán képviselőhöz, amelyben tudtul adja hogy *Baneth Bonyhádon van.* Lengyel Zoltán a sürgőnyt azonnal átadta Bakonyinak, a Zeysig-ügyben működő vizsgálóbírónak, ez pedig *táviratilag intézkedett Baneth letartóztatása iránt.* Baneth elfogatásából világosság származhatik a titokteljes ügyre, ha ugyan nem újabb komédia rejlik abban, hogy Baneth ilyen könnyen megy rá a lépere. — Megemlítjük hogy Baneth az utolsó választások alkalmával szabadelvű programmal lépett föl Bonyhádon.

Nyomdászok szüreti vigalma.

Jelentettük már, hogy a debreceni nyomdászok vidám szüreti mulatsággal öléntik meg értékes munkában eltöltött napjaik egyhanguságát. Múltán ok a sajtó emberei, tehát arra a másik sajtóra gondoltak, a melyből a szőlőtüzes nedűje csurran a pohárba. Ezért határozta el, hogy múltán az egész éven át betűt szednek, hát az október hó 1-én, a nagyerdei Dobos vigadóban, este 8 órakor kezdődő mulatságon egy kis szüreti szedést mutatnak be. — A vigasság programja oly változatosan van összeállítva, hogy bárkire nézve érdemes az abban való részvétel. — Szép idő esetén d. u. 3 órakor jelmezes felvonulás lesz a vasutól a Dobos-pavillonba, még pedig kocsikon és szekereken, 4 órakor a jelmezesek lefénnyképezése következik. — Este 8 órakor újabb felvonulás a Veres Tóni zenéje mellett, a vigalom színhelyén. Azután a dalárda énekel, lesz szavaltat, majd kihirdetik a szüretelés szabályait, megengedett szőlőlopással, majd zenaposta, díjjak kiosztása, végezetül pedig tánc viradtig. — Ismételtén ajánljuk derék nyomdászaink vigalmát a közönség pártfogásába. Olesók a beléptidíjjak is: Előre váltott jegy 1 korona 50 fillér. Este a pénztárnál 2 korona. Családjegy 3 személyre 4 korona.

— **Az októberi vásár.** Több felől jött érdeklődésre értesítettük a gazdaközönséget, hogy az októberi vásárok a következő sorrendben tartatnak meg: 1905. 9 10—11. hétfő, kedd, szerda bór, gyapju, méz, dió stb., továbbá toll, iparcikkek, gabona és terményvásár. 1905. október 12—13. csütörtök, péntek juhvásár. 14—15. szombat, vasárnap sertésvásár. 15—16. vasárnap, hétfőn lóvásár. 16—17. hétfő, kedd baromvásár.

— **Andrássy Tivadar lovai.** A mint Töketeresbéről jelentik, a gróf Andrássy lovainak árverését befejezték. 132 ló jutott új gazdához, a melyek közül legtöbbet Odecsáchy Géza herceg és gróf Andrássy Gyula vásárolt meg.

— **Előljárási ülés.** Az ipartestület előljárási ülése október hó 5-én délután 4 órakor tartja havi rendes előljárási ülését.

Zelinger Ede ipartestületi elnök elnöklése alatt. Az ülésen a folyó ügyeken elintézésén kívül több tanonc szabadtás is lesz.

— **Ertesítés** Tisztelettel értesitem a t. tanonc-tartó iparos mester urakat, hogy az iparos tanonciskolában a rendes tanítás f. évi október hó 1-én vasárnap reggel 8 órakor kezdetét veendő. Felkérem a mester urakat, hogy tanulóikat a fent kitett napon és órában okvetlenül küldjék fel, mert ellenesetben a meg nem jelenők, mint mulasztók, a rendőrséghez be fognak jelenteni, Debreceni 1905. szept. 28-án. Dóczy Gedeon iparos tanonciskolai igazgató.

— **Lopás a kocsirol.** Lassan kocogott szekerevel hazafelé tegnap este Váradi Pál tőcskerti lakos. A sötétben nem vette észre, hogy valaki hátulról a járművének soroglyájába rakott különféle holmikát le szedegeti. Csak mikor otthon volt már, akkor jött rá, hogy mintegy 80 korona értékű fehérneműt elloptak tőle az uton. A károsult ember feljelentette az esetet a rendőrségen, mely a tettest nyomozza.

— **Uj bérkocsi engedélyek.** A városi tanács öt új bérkocsi ipar kiadását engedélyezte és annak kiadásával Végh Gyula főkapitányt bizta meg, aki az öt pályázó közül csak kettőnek adott engedélyt, míg harmat elutasított. Ez a három megfelelt a főkapitány intézkedését a tanácshoz, mely a mai ülésben helybenhagyta a főkapitány elutasító végzését.

— **Ellopott arany óra.** Knöpfler Izidor Csapó utcai pálinka mérés tulajdonos tegnap panaszt emelt a rendőrségen, hogy 120 korona értékű arany óráját a rajta levő ezüst láncsal együtt valaki lakásából ellopta. A károsult előadása szerint a lopást a reggeli órákban követték el. Az órái láncostól a szobában levő tűkórasztal fiókjában helyezte el. A lakásban a cseléden kívül más tudtával nem járt. A leányzódolgot végezve elment a piacra bevásárolni. Mialatt oda járt a gazdája benyitott a szobába és meg is látta, hogy az asztalfiók, melyben az óra és lánc volt fel van törve és üres.

— **A ravasz hetes.** Szkorea Lőrinc a Veres utca 5. számú rendőri felügyelet alatt levő házban volt, mint hetes alkalmazva. E hó 25-én azonban apróbb szélhámoságai miatt elbocsátották szolgálati helyéről. Szkorea Lőrinc ezután néhány napig foglalkozás hiányában. Csavargott a városban, de mivel levegőtől nem igen lehet megélni a gyomra korogása csakhamar megértette vele, hogy ezt az állapotot tovább így nem lehet kiartani. Csak hogy a koldulást lealáznál tartotta a becsületes keresettől pedig irtozott. Így hát tegnap éjjel azzal a szándékkal, hogy lopni fog, behatolt volt szolgálati helyére és onnan az utódjának Afra Sándor hetesnek az udvarra kitélt eszímáját elemelte. Aztán, hogy magáról a gyanút elhárítsa innen átment a szomszéd házba és az ellopott eszímát egy ott alkalmazásban levő lakatos Lajos nevű hetes eszímájával kicserélte. A tolvaj fura fangra azonban mégis rájöttek és bizony csak előfogták a ravasz hetest, akire a nagyerdőn akadtak rá, nála volt a eszima is. A lopást persze tagadta. Azt állítja, hogy az emlékkertbe aludt, mikor egyszerre csak nagy puffanásra ébredt fel. Körülnézett és maga mellett látott egy pár eszímát, melyet bizonyosan valaki behajított oda. A rendőrség azonban nem hisz a forrályos ember meséjének, hanem kiméletlenül lezárta.

— **Sikkasztó mészárossegéd** Koszorek Gusztáv Csapókerti mészárosnak régi alkalmazottja már A. J. nevű segédje, a kiből teljesen megbízhatott. Epen ezért nem egyszer megtörtént, hogy amikor ő egyéb ügyekben el volt foglalva az üzletét vezetése bízta. A J. azonban a napokban visszaült gazdája bizalmával és az üzletben az általa beszédett pénzből 24 korona 14 fillért elkezelt. A károsult mészáros mester sikkasztó segédjét feljelentette a rendőrségen.

— **Tolvaj szobaur.** Özv. Végh Andrásné Simonffy utca 57. szám alatti lakosnak már hosszú idő óta volt egy kiadó burorozott szobája. Néhány héttel ezelőtt kapott bele egy szobaurat, T. M. A. nevű fiatal

ember személyében. Alig pár napig örülhetett azonban új lakójának, mivel az rövidesen elszármazott Debrecenből Nyiregyházára. Távoztával mély szomorúságot okozott a derék özvegyasszonynak, akinek szobája megint üresen maradt. A jó néni nagyon sajnálta, hogy a rokonszenves fiatalember elment tőle. Sajnálatából azonban hamar kiabrándította egy nem várt felfedezés. Rájött ugyanis, hogy volt szobaura meglopja. Mikor elutazott magával vitte egy párnáját és egy kakukkos órát. A rendőrség a károsult háziasszony feljelentése folytán megindította az ifju ellen az eljárást.

— **Öngyilkos szakaszvezető.** Janda, huszár szakaszvezető, magát tegnap hajnalban 3^{1/2} órakor puskával megölte. Egy gyalogos katona manlicher fegyverét használta fel erre a célra, oly módon, hogy a puskacsövét a balmelléhez illesztette, a ravaszt pedig a lábujjával elsütötte. A lövéstől tüstént szörnyet halt. A midőn megtalálták, még a lábujja is a ravasz mellé volt ékelődve. Az öngyilkosság oka életuntáság.

— **Requiem.** Néhai özv. Borsos Ferencné Seidl Paulin urnőért az engesztelő szentmisét október hó 3-án 9 órakor tartják meg a helybeli róm. kath. templomban.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Juhász Pál ev. ref. 10 éves Takács Sándorné r. kath. 60 éves, Montlika Eszter ev. ref. 2 hónapos, Bódi Károly ev. ref. 69 éves, Gabányi Sándor izr. 52 éves, Weisz Ida izr. 3 éves, Jancze József r. kath. 27 éves, Szőke Julianna ev. ref. 15 napos.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

40.000	koronát nyert:	266.
30.000	koronát nyert:	74455.
25.000	koronát nyert:	13089.
10.008	koronát nyertnk:	31565 107947.
5000	koronát nyertek:	20829 22480
59993	78468 106058.	
2000	koronát nyertek:	5917 7681 9890
15191	18413 35952 38887 41389 42584	
42937	44915 46542 52486 60753 63089	
63819	73968 78137 91212 95548 99254	
103178.		
1000	koronát nyertek:	127 482 1842
11661	14595 19898 20399 21109 24049	
27780	29214 34988 38324 39746 42440	
42474	43420 43591 45951 52919 53420	
56924	56378 58209 58562 60821 60923	
65490	68072 69535 79476 79939 79048	
79958	84327 89969 95777 96916 10464	
106365	108971 109405.	

x **LETZTEB JÓZSEF** fényképesseti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-sz. ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő k. rakatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Ingyatlanok forgalma Debrecenben.

Szatmári Gergely és társai veszik a debreceni 2391 szjkb. foglalt József kir. herceg utca 46 sz. ház és 5 hold 160 négyszögöl ondódi föld négyötöd részét Szatmári Andrástól 4000 kor.

Szabó József és neje Luni Zsuzsanna veszik a debreceni 1385 szjkb. foglalt nyil utca 84 sz. házat Molnár József és társától 2400 kor.

Aufrecht Alajos és Vilmos veszik a debreceni 1144 szjkb. foglalt 284 négyszögöl Vénkeri szőlőt Sipos András és neje Guta Zsuzsannától 2000 kor.

Szikszai Imre veszi a debreceni 5785 szjkb. foglalt Homok utca 38. sz. házat Gere István és neje Balog Juliannától 9000 koron.

Horváth Pál és neje Horváth Teréz veszik a debreceni 5666 szjkb. foglalt 216

négyszögöl Csapókerti szőlőt Rácz Lajostól 2100 kor.

Dubrovsky Pálné Reviczki Franciska veszi a debreceni 6348. sz. tjkvben foglalt 161 és fél négyszögöl Csapókerti szőlőt Takács István és neje Németi Juliannától 2000 kor.

Takács István és neje Németi Julianna veszik a debreceni 5042 szjkb. foglalt 410 és fél négyszögöl Csapókerti szőlőt Csáki Ferencetől 1000 kor.

Pósalaki András és neje Pongor Erzsébet veszik a debreceni 565 szjkb. foglalt 7 hold 1092 négyszögöl ujosztású földet Tatay Ferenc és neje Zagyva Jankától 8800 koronáért.

SZÍNHÁZ.

MUSOR.

Péntek, szept. 29. „Kornwillei harangok“, operette.

Szombat, szept. 30. „Faust“, opera.

Cukorkák.

— szeptember 28.

Nem veszt fogad' — mosolygván —

Közte kis arannyal, plomball...

Födolog, hogy hódítsz sikkal,

Toálettel és aplomball!

*

A piros színlapok azt fogják jelenteni, hogy ma vizsínházi léhaság kerül színre. Illik ugy pirulva pironkodni, mint a minő piros a szalag! Kérdés már most, hogy a piros színlap visszariaszítja, vagy vonja-e a pirulni képes ifjuságot?

*

Lábszőnyegek jegyében ékeskednek az előadások. Eddig már két ilyen gobeliné láttunk a „Hamlet“ és „János vitéz“ trónjaira terítve. Kár, hogy nem tudjuk, kinek a lábacskaí pihentek rajtuk. A bájos Főti Fridáé? A Gárdonyi Terézé? Vagy a Polgár Sándoré? Ezentul a szőnyegen — a közönség fantáziájának izgatására rávarrják a boldog tulajdonos névjegyét is. Várjuk a többit!

Egy látcsőves ur.

* „Az erény utjai.“ Társalgási vizjátékot még nem kaptunk az új idényben, de a ragály-cédulák színében diszós, vagyis piros színlapon hirdett vizsínházi disznóságot, azt már igenis kaptunk ma este. Nem ezt, nem ezt vártuk mi Öntől, ó Zsú! A midőn újdonsággért esengtünk! Avagy nem is nevezhető már újdonságnak az olyan darab, a mely nem áll egyébből, mint száz meg száz elkoptatott sikamlósság föleresítéséből, felmolegítéséből! Oh jaj, milyen teleházat vonzott ma színházi ragály cédula! A szegény Hamlet megbocsátott volna apja gyilkosának, ha csak felényi fizető látogatója lett volna! De hát ne beszéljünk Hamletről, a mikor a francia kis színházak termékeiről van szó. Ez a förtelmesen szemteljen darab pedig tele van disznó élelményekkel, még disznóbb elméletek előadásával, és mindannyiúnál disznóbb célzásokkal, élekekkel. De legalább elmondani, finoman rejteni, vagy — a hol kell — szellemesen éleznit tudták volna ezeket a dolgokat a jó színészek! Jaj de hogy is tudták! Legjobban játszottak... tetszik tudni hogy kik? Az Almási Lola toalettjei. Hát ezek sikkos és elegáns dolgok voltak. De vagy ne lettek volna ezek a toalettjei olyan pompások, vagy a többi hölgy öltözött volna azokat megközelítő eleganciával, mert ez az aránytalanság legalább is bántotta a szemet. Ha az igazgatóság kommunikékben reklámozza egy színésznőjének, néki áldozatába nem kerülő öltözékeit, tegyen róla, hogy másrészt ne szurjon szemet a túlságosan is szerény megjelenés. Miután a mai előadás — ugy látszik — eme toalettje ked-

Teért létesült, egyéb részéről kevés a mondani valók. Szabó Irma kedvesen esiesergett egy modern fiatal leány szerepében. Almási Lola játékbán nem érte utól külső megjelenését, társalgása azonban folyékony és élénk. Kőrösmezey Margit ügyesen alakította egy kikapós menyecske szerepét. Jó volt Dinyési Juliska. — Zilahi Gyula elegáns uracs volt, csak kezdetben nem értette meg általunk, hogy Mádi Sániskedése, Karrikatur-vonásai (az időtlen nevetés) tettei voltak és így az első felvonásban formaliter nem tudtunk alakításával mit csinálni. Szakács Andor hódítónak kissé merev volt, Deesy Alfréd pedig merev férjnek nem volt a helyén; ezt a szereposztást meg kellett volna cserélni. Békés Gyula a párizsi vén világi helyett valami ódon-könyvkereskedőt mutatott be. Epp így nem illett a szalonba Sarkadi Vilmos. Jóravaló fiatal tehetség a Kondor Ernő, a kit foglalkoztatni kell, mert ma játszott epizód szerepén megfigyelő képességet és élénk temperamentumot, ügyességet tanusított.

* **Hírek a színházról.** E héten még két érdekes estéje lesz a színháznak. Ma pénteken a régi szép éredek egyik kiválósága a „Corneillei harangok” kerül színpadra. E darabban mutatkozik be Békefi Lajos és Árkosi Vilmos. — Szombaton este lesz az első opera előadás, a mikor is Gounod híres dala üve „Faust” kerül előadásra, Margit szerepét Zilahyné asszony énekli, Mefisztót Polgár Sándor játssza.

TÁVIRATOK.

György Endre Bécsben.

Budapest, szeptember 28. Bécsből jelentik: György Endre, magyar földmívelési ügyvivő, ma odaérkezett. A kereskedelmi szerződések dolgában fog tárgyalni az osztrák kormánnyal.

Norvégia államformája.

Budapest, szeptember 28. Krisztianiából táviratozzák: A storting tíz tagja indítványt nyújtott be, amely oda irányul, hogy nov. közepé előtt alakuló ülést hívjanak össze, amelyben Norvégia jövő államformáját állapítják meg és ha ezt az indítványt elutasítanák, úgy Norvégia jövő államformájának kérdését az 1906. évi választásokig függőben tartják.

A nemzeti ellenállás.

Budapest, szeptember 28. Székesfehérvárról táviratozzák, hogy a város mai közgyűlése, egyhangú határozattal, megbotránkozását fejezte ki a szombati királyi kihallgatásokon történtek felett.

Komura báró hazafelé.

Budapest, szeptember 28. New-Yorkból távirják: Komura báró Szatoval és Kanekóval Montrealba utazott és onnan Japánba mennek.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli árlat.)

Budapest, szept. 28.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv tartott. Nyugodt irányzat mellett 15.000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek változatlanok. Idő: borus.

Buza októberre	15.80—82.
„ áprilire	16.54—56.
Rozs októberre	12.98—13.00.
„ áprilire	13.60—62.
Zab októberre	12.40—42.
„ áprilire	12.84—88.
Tengeri szeptemberre	13.20—22.
Repcse augusztusra	24.60—80

Törvényszék.

Meglopott önkéntesek.

Eszterházy gróf tolvaja.

— szeptember 28.

(Saját tudósítónktól.) Bizonyára emlékeztes még az a nagyméretű lopás, melyet ezélt három hónappal két önkéntes gróf Eszterházy Pál és gróf Valesicky János János kárára egy paraszt suhanc elkövetett.

Ez év július hó 13 án történt, hogy a két önkéntes bérkocsin kiráraduláson volt a közeli mikespéresi községben. Kora délután indultak el Debrecenből és késő este volt már mikor utra keltek hazafelé. Utjuk a mikespéresi országutban fekvő Rózsás csárda mellett vezetett el, honnan ugyancsak vig mulatozás zaja hangzott ki.

Az önkéntesek megállottak a csárda előtt és kíváncsian betekintettek. Két fiatal paraszt suhanc volt a mulatozó, akik éppen nem lepődtek meg az új vendégek megjelenésén. Tovább folytatták a viszágot és a duhajkodásban igyekeztek egymáson túl tenni. A grófok leültek az ivóban és iddognálni kezdtek. Majd később asztalhoz hívták a mulatozó legényeket.

Azok nem igen kérték magokat s az urakkal mulattak. Később aztán a bérkocsira is felültek. Utközben a grófok elbóbiskoltak az ülésben és mikor később felpillantottak meglepetve látták, hogy csak maguk vannak a kocsiban. A két fickó eltűnt melőlők. A deloggal nem sokat törődtek. Nyugodtan folytatták utjukat. Csak mikor haza érkeztek és a bérkocsist kifizették jöttek arra a megdöbbentő felfedezésre, hogy egyiküknek Gróf Eszterházy zsebéből nagy összegű pénz tartalmazó erszénye és egy drága gyűrűje ujjáról eltűnt.

A gróf noha tisztában volt azzal, hogy a pénz 1110 koronát és a 400 korona értéket képviselő gyűrűt csakis a csárdánál kocsijukra felvett két suhanc lophatta el tőle nem tett feljelentést a tolvajok ellen.

A tettesek mindazonáltal csakhamar kérezerültek. Az egyikük Cs. Nagy Lajos be is ismerte, hogy a lopást ő követte el, de azt állította, hogy a pénz csak 110 forint. A tolvajlegényt nyomban átdták az ügyészségnek. Az ügyben tegnap tartotta meg a törvényszék a tárgyalást és lopás büntetéseért 8 hónapi börtönnel sújtotta a már több szörösen büntetett vádlottat.

§ **Zigány Árpád fogvatartása.** A kir. ítélőtábla II. büntető tanácsa tegnap zárt ülésben tudvalevőleg Zigány Árpád fogvatartását határozta el, mert alapos a gyanu, hogy a terhelt a Zeisig-féle répiratot maga írta. A répirat pedig a btk. 184. § a szerinti felségsértés elkövetésére intéz egyenes felhívást, a mely büncselekmény öt évtől tíz évig terjedhető államfogházzal büntetetik.

Szerkesztői-posta.

Hajduböszörmény. Kérjük az igért tudósítást! Henrik. Alpari bizony azt jelenti, hogy egy gyű ember. Talán onnan származik, hogy Talán az alpari pusztán adta el tartományát őseinknek fehér lovon, aranyos féken és nyergen. „Megjárta az alpari táncot” és „alpari ember” — így csufolja a nép a könnyen becsapható embert. Mert „az alpari” egyenlőt jelent az érfolyamban, vagyis 100-at. Drumár J. Szombaton reggel hozzuk.

„Itt élneked halnod kell!”

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 11.

I.

A vár és a kunyhó.

Itt sem azért fogadtak meg, mert ismerék volna az én hű lelkemet, de hát az árvai cselédlányok kapósak, mert a szomorúság rákapattia korán a nehéz munkára. Mért volt itt rám szükség? Öregember volt már akkor is az én elhunyt uram; aztán évek óta súlyos

betegem feküdt. Néha oly beteg volt, hogy mozdulni sem igen tudott, máskor is csak nagynehezen vánszoroghatott ide, a hárs alá, hogy egy kis verőfényt, friss szellőfuvalmat élvezhessen. Híven ápoltam, de azért nem tagadom, hogy előbb a szépségemet szerette meg s csak az után becsülte meg az odaadó szorgalmamat. Hányszor kellett még a fekvő helyén is megfordítanom a tehetetlen beteg embert! Ebben az időben sokat sírtam, szenvedtem s már haza akartam menni, az én régi nyomorúságomba. — Dormándi valaha messze földön híres gavallér, huszárkapitány volt. Összehasonlította a nagyuri dármák szépségét, műveltségét, jóságát, gazdagságát és úgy találta, hogy az én jóságom nyomja le az ő mérlegöket, beteges öregembernél pedig ez az, a mi még tűrhetővé teheti az életet. Megkérlelt gyöngéden, szépen; azt mondta, menjek haza, várják reá, nagy tisztességgel fogok az uriházába visszatérni. A nagy szeretet okozta, vagy mi, de Dormándi meggyógyult. Én ugyan nem vettem komolyan a nagyur ígését s otthon, nehogy terhére váljak az édesanyámnak, pénzért kötöttem, varrtam, a mint azt már itt tanultam meg a háznál. Egyszer csak négylovas hintó áll meg az üttői kopott, de tiszta fehér árvai parasztház előtt s délcegtermetű huszártiszt lép ki a kocsiból. Alig ismertem rá a beteg öregurra ebben a esőngő bongó sarkantyus eszímában, erőteljesen lépegető, kipödrött bajszu daliában. Utána lépdelt a főtisztelendő ur. A többit nem kell beszélnem, látsz engem, ide kerültem. Hát nem látta ezt előre a jó Isten, nem így rendelte már akkor, a mikor elfáradva, tikkadian ültem le az alá a jó hárs alá s szolgálat után kérdezősködtem? Kértem azonban egy kis aludtetet is, mert majd meghaltam a szomjúságtól! Adott is a szegény öreg, Isten nyugosztalja! Esküvő után hazatértünk. Bevallom neked, Milenka, hogy ő kaptott rá a betűre, mert bizony Árvában akkor nem igen volt kitől írni és olvasni tanulni. Azt valahogy csak megtarultam, hanem a nyelvek sehogyse mennek a fejembe. Jobb is, talán ezért nem kíváncsoztam társaságokba s megcsóztattam minden időmet a férjem, a gyermekem és a háztartásom közt. A mit nem tudtam, azt pótolta a férjem, most meg az egyetlen gyermekem az én támaszom, mindenem, a ki olyan jó és okos! Így, így Milica, nem kell csüggedni! Velem nehezebb munkája volt a jó Istennek, mert sokkal mélyebbre kellett utánam nyulnia, hogy valahová emelhesse, te már most urilány vagy, tudsz írni és olvasni hát nem is olyan lehetetlenség, a mit a lelkem Elzám tervez veletek!

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 5. szám. (B)

Árkosy V. és Békefi L. felléptével:

A kornevillei harangok

Operette 3 felvonásban.

Holnap, szombaton, szeptember 30-án:

F a u s t.

Opera.

Pályázati hirdelmény.

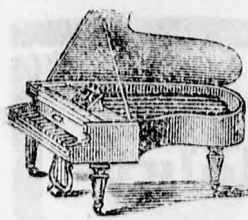
A debreceni ipartestületi betegsegélyző pénztárnál megüresedett számfeljőti állásra ezennel pályázatot hirdetek. Évi fizetés 1600 korona. Pályázhatnak iparosok is. A pályázati kérvények az ipartestületi jegyzőhöz nyújtandók be, s ugyanott bővebb felvilágosítás is nyerhető.

Pályázati határidő 1905. Október hó 2. délutáni 5 óráig. Később érkezett kérvényeket bírálat alá nem bocsátok.

Debrecen, 1905. Szeptember 26.

Zelinger Ede

ipartestületi betegsegélyző pénztári elnök.

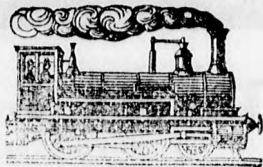
**Zongorák,
Pianinok,
Harmoniumok és
Cimbalmok**

a legnagyobb választékban

részlet fizetésre is kaphatók

Schmidt S.

Zongora és zenemű raktárában.

MAGYAR

**állam vasutak
menetrendje**

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indult:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	18
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H-Böszörmény	d. u.	11	11
H-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	58
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	18
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Bpestre érkeznek:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladánygy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkeznek:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	40
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Köcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Köcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18

Minden „tökéletes” és „legtökéletesebb”-nél jobbak, évtized óta kipróbált, kiállításokon is elsődíjakat nyert.

különleges kézi borsajtóink,

melyek húzásierőre épülvén, nyomóképességben felülmulják a hydraulikus préseket.

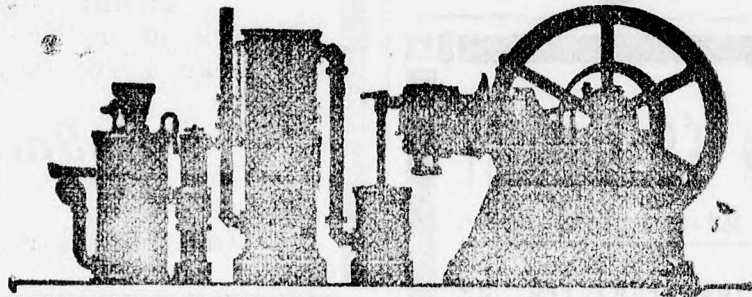
Árusítjuk pedig gyártelepünkön első kézből, jutányosan, feltétlen jótállással.

A ki nem ellensége saját anyagiérdekének, az ne vegyen vásári csizmát!

Szolgálatkész tisztelettel:

Debreceni Vasöntöde és Géplakatosság

Péterfia végén, a Hadházi-utcában.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

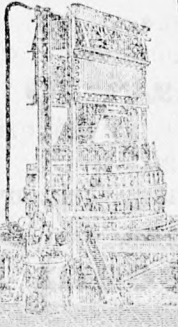
Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motorok, 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Előzetes gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899
Arany érem
Budapest 1899
Arany érem
Pozsony 1902

szőlő- és gyümölcsmust a nagy üzem számára, kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel és vastányérral. Gyümölcs-

hydraulikus sajtóért.

szőlő-örloket, bogozógépeket

Gyümölcs-aszaló-készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint e különlegességet a legújabb szerkezetben.

MAYFARTH PH. és Ta., BÉCS, II/1

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

Meghívó.

A „debreceni vas- és rézbutorgyár részvénytársaság”

1905. Október hó 5-én, délután

4 órakor tartja a „Kereskedelmi Csarnok” titkári helyiségében

„Alakuló közgyűlését”

melyre a t. részvényaláírókat ez uton hívják meg

az Alapítók.

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!
Oltani permetezni nem kell!
a szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!

Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymenyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás

Cím:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd

Központi iroda: **Felső-Segesd**
Somogy-m.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az őszi divat újdonságai

Divat helmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Legjobb bajuszpedrő

a híres Debreceni

„CIVIS“ bajuszpedrő

mely nem tép, de jól összetartja és nötteti a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

A Horváth féle
gőzfűrészt telepen vágott főlgytüzifa 100 kilogrammonként 75 korért kapható.
Nagyobb vételnél árkedvezmény.

Alkalmi ajánlat!

Mostani időnyre van szerencsém a becses virág kedvelőknek ajánlani igen nagy készletemet szép szobai Pálmáktól és növényekből, melyeket igen olcsó árban boesátok helyszüke miatt eladásra. Továbbá élő virág csokrokat és koszorukat legjobb ízléssel kiállítva, melyek elkészítéséhez egyes virágkötőnt Bécsből hozattam.

Jácint hagymák frissek megérkeztek, szépek és erősek, jó eredményt várhatunk! Becses és tömeges megrendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Taczelt János mag és virágkereskedő
Debrecenben.

Videki megrendeléseket pontosan elkészítik és csomagolásra nagy gond fordítanak.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

Ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi bank.

Végkiárulás üzletfelosztás miatt.

Míg a készlet tart férfi-, fiu- és gyermek ruhák minden elfogadható árban végkiárúsítottak

GRÜNFELD ADOLF

üzletében

DEBRECEN, Kistemplom mellett.

Mesés olcsó árak. — Félingyen.